Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 241 (4957).

8 ДЕКАБРЬ

ШАНБА

1973 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

КОЛХОЗЛАР КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

Қишлоқ хўжалик йили тугай деб қолди. Ўзбекистон колхозларида йил якунларини чиқариш, ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказиш вақти яқинлашмоқда. Деҳқонлар бу йиғилишларда хўжаликларнинг 1973 йилги иш натижаларини муҳокама қиладилар, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш юзасидан беш йилликнинг тўртинчи йили учун янги режалар қабул қиладилар. Ўзбекистон республика колхозлар кенгашининг Тошкентда бўлиб ўтган мажлисида ана шу муҳим кампанияга тайёргарлик қандай бораётганлиги тўғрисида гапирилди.

Мажлисда колхозлараро бўрдоқихоналарнинг ўтган йилги ва шу йилнинг тўққиз ойи мобайнидаги иши тўғрисидаги, колхозлараро қурилиш ташкилотлари, колхозлар ва колхозлараро ташкилотларнинг ёрдамчи корхоналари ва хўжаликлари фаолияти ҳақидаги ҳисоботлар муҳокама қилинди. Колхозларда жамоат ерларидан фойдаланиш масалалари, Наманган области хўжаликларида ревизия ишининг ҳисоботлари кўриб чиқилди.

Кенгаш мажлиси барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ЯКДИЛЛИК БИЛАН МАЪҚУЛЛАМОҚДАЛАР

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунлари билан ғоят қизиқиб танишмоқдалар. Улар тарихий визит Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ленинча ташқи сиёсати улуғворлигини, КПСС XXIV съездида қабул қилинган тинчлик программасини амалга ошириш соҳасида зўр иш қилинаётганлигини бутун дунёнинг кўз ўнгида яна бир карра намойиш қилганлигини якдиллик билан таъкидламоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Ҳиндистонга қилган визитининг якунларига бағишланиб Тошкент тўқимачилик комбинатида митинг бўлиб ўтди.

— Леонид Ильич Брежневнинг Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди билан музокаралари самарали бўлганлиги ҳаммамизни қувонтиради, деди тўқувчи В. Токоева. — Бу музокаралар, Деҳлида имзоланган ҳужжатлар Совет—Ҳиндистон дўстлигини янада кўпроқ мустаҳкамлади, бу дўстлик иккала буюк мамлакат халқларининг, Бутун тараққийпарвар инсониятнинг манфаатларига мос бўлиб тушади. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ўртоқ Л. И. Брежнев визити якунларига берган юксак баҳо ҳар бир совет кишисининг фикр-ўйлари ва ҳис-туйғуларини ифодалайди.

Митингда сўзга чиққан ишлаб чиқариш таълими инструктори Е. С. Костина, биринчи йигирув-тўқув фабрикаси партия комитетининг секретари Л. А. Светашова ва бошқа нотиқлар ҳам шу ҳақда гапирдилар. Тўқимачилар якдиллик билан қабул қилган резолюцияда ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунлари қизғин маъқулланди. Улар тинчликни ҳимоя қилиш йўлида тинимсиз ишлаётганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, унинг Сиёсий Бюросига, шахсан Леонид Ильич Брежневга самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг шарқшунослик институтидаги митинг зўр активлик билан ўтди. Бунда сўзга чиққан филология фанлари доктори П. Г. Булгаков бу сафарги музокаралар СССР билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам негизига асосланган Совет—Ҳиндистон муносабатларини янада юксак поғонага кўтарди, деб таъкидлади. Ўзбекистон олимлари, деди нотиқ, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ўртоқ Л. И. Брежневнинг И. Ганди билан олиб борган музокаралари натижаларини юксак баҳолаганликлари тўғрисидаги хушхабарни зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Институт секторининг мудири тарих фанлари кандидати И. Н. Ҳошимов, катта илмий ходим, тарих фанлари кандидати И. Низомиддинов ва митингнинг бошқа қатнашчилари Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари каби олимлар ҳам Совет—Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқ учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилажакларини таъкидладилар.

«Ташкенткабель» заводида, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетида ва шаҳардаги бошқа меҳнаткашлар коллективларида бўлиб ўтган митингларнинг қатнашчилари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунларини маъқуллаётганликларини билдирдилар.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОРЛАР ИЗИДАН

Бу йил пахтачиликда катта ғалабага эришилди. Бу умумхалқ ҳаракатига қўшилган колхозимиз аъзолари ҳам пахта ҳосилдорлигини ошириш учун курашиб, сезиларли ютуқларга эришдилар.

Бундан тўрт йил илгари колхозимизда ҳар гектар ердан 18 центнердан ҳосил олинар эди. Бу йил эса 28,3 центнердан пахта йиғиб олинди. Пландагига нисбатан ҳосилдорлик қарийб саккиз центнер кўпайди.

Колхозимизнинг ер шароити ноқулай, паст-баланд қирлардан иборат. Шунга қарамай бир қатор бригада аъзолари фидокорона ишлаб мўл ҳосил етиштирдилар. Хабил Тўрахўжаев бошлиқ бригада аъзоларининг ишлари қувончли бўлди. Улар 142 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 22 центнер ўрнига 36,7 центнердан ҳосил йиғиб олдилар. Бизнинг ер шароитимизда ҳам мўл пахта ҳосили етиштириш мумкин эканини исботладилар.

Очил Умаров, Тўрақул Мингбоев бошлиқ бригада аъзолари ҳам самарали меҳнат қилиб ҳосилдорликни 31,2 центнерданга етказдилар. Улар деҳқончилик маданиятини ошириб, агротехника тадбирларини қулай муддатларда ўтказиб, юқори ҳосил олдилар.

Бу йил машинада пахта териш ўтган йилга нисбатан анча унумли бўлди. Машина терими плани 137 процент бажарилди. Ҳайитбой Қўшмонов, Амир Жўраев, Х. Шайқулов, Э. Қурбонов сингари механик-ҳайдовчилар машина билан пахта теришда яхши ишладилар. Ҳар бир машина билан ўтган йилга нисбатан 34 тоннадан кўпроқ пахта терилди. Давлатга 500 тонна кўп пахта сотилди.

Бу рақамлардан механизаторларимизнинг малакалари ошиб бораётганини, илгарига қараб интилаётганликларини пайқаб олиш қийин эмас. Бироқ биз ҳали мақтана олмаймиз. Чунки, ҳосилдорликда районимиздаги пешқадам хўжаликлардан анча орқадамиз. Ҳатто район даражасидан кейиндамиз. Ҳеч бўлмаса, район даражасига етиб олишимиз керак. Ҳозир колхозчиларимизнинг мақсадлари шундан иборат. Бунинг учун келгуси йилда кенг қаторлаб 90х20 схемасида чигит экиш бултурги 300 ўрнига 600 гектарга етказилади. 250 гектар ерга қўшқаторлаб чигит экишни режалаштириб қўйдик. Ерларимиз паст-баланд қир ерлар бўлгани учун карта ораларида бўш қолган ҳийлагина ерлар бор. Ана шундай ерлар ҳайдалиб, карталар бирлаштирилаяпти. Ноқулай дўнгликлар бульдозерлар билан сурилиб текисланяпти. Ҳозир далаларда 5 та бульдозер ер текислаяпти.

Тупроғи сурилган ерларга гўнг солинмаса ҳосил яхши бўлмайди. Шунинг учун бундай ерларга 4 минг тонна гўнг чиқариб солинади. Ҳозиргача 2500 тонна гўнг тайёрлаб қўйилди.

Колхозчиларимизнинг ниятлари келгуси йилда ҳосилдорликни 35 центнерга етказишдан иборат.

М. ТУРАХЎЖАЕВ,
Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхози раиси.

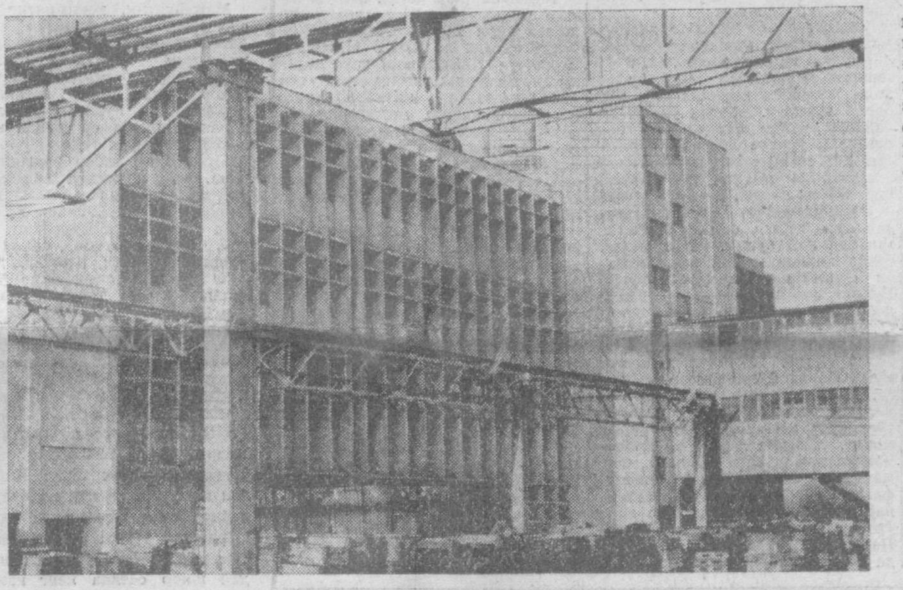

Пойтахтимиздаги парфюмерия-косметика фабрикаси янги бинога кўчиб ўтди. Шаҳарнинг жануби-ғарбий қисмида мазкур корхона комплексининг дастлабки навбати эксплуатацияга топширилди. Бу ерда мамлакатимизда ишлаб чиқарилган замонавий дастгоҳлар билан бир қаторда Франциянинг «Серет» фирмасида тайёрланган поток линиялар ҳам монтаж қилинмоқда. Корхона духи, одеколон ва бошқа кўплаб парфюмерия маҳсулотлари ишлаб чиқаради. Ҳозирнинг ўзидаёқ фабрикада 50 хилдан ортиқ хил маҳсулот тайёрланмоқда.

Янги корхонанинг дастлабки маҳсулоти Ўрта Осиё республикалари, Россия федерацияси ва Украинага юборилди. Суратда: (юқорида) қуйиш цехининг илғор ишчилари Зуҳра Мирбобоева ва Элмира Нигматзянова ўртоқлар. Пастда эса фабриканинг янги биносини кўриб турибсиз.

А. Усмонов фотолари, ЎзТАГ.

КУТУБХОНАЛАР ЮБИЛЕЙГА

Ўрта Осиё Темир йўли касаба союз кутубхоналари ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган уч кунлик семинари тугади. Семинар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарликка бағишланди. Бу кутубхоналарнинг фонди қарийб ярим миллион томни ташкил этади. Икки юзта кўчма кутубхонага хизмат қилаётган активлар ёрдамида республиканинг ўтган ярим аср ичида босиб ўтган йўли тўғрисида, республика халқ хўжалиги, фани ва маданиятининг ривожи ҳақида ҳикоя қилувчи китоблар кенг пропаганда қилинмоқда. Кутубхоналар магистраль хизматларида ва корхоналарида ишлаб турган тўрт юзта коммунистик меҳнат мактабларига катта ёрдам кўрсатмоқда.

Юбилей олдидан ўтказиладиган китоб виставкалари, адабий кечалар, ёзувчилар билан учрашувларнинг кенгайтирилган плани ишлаб чиқилди.

(ЎзТАГ).

УЛУҒ ЁЗУВЧИГА ҲАЙКАЛ

Улуғ пролетар ёзувчиси Максим Горький номи билан аталмиш проспект Тошкент шаҳридаги энг кўркам катта кўчалардан бири. Шу ерда улкан сўз санъаткорига ҳайкал ўрнатишга қарор қилинди.

Бу монумент стукльптор Я. Шапиро ва архитектор С. Одиловлар томонидан яратилди. Скульптура асари салобатли ишланган бўлиб, ўзига хос оригинал композицияга эга.

Яқинда Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги Бадиий совети янги ҳайкални ўрнатишга тавсия этди.

Люда Русаковани «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида машъал чеварлардан дейишади. Бунинг боиси шундаки, илғор қиз смена топшириғини одатда 120—130 процентдан кам бажармайди.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯНГИЛИККА ЯШИЛ ЙЎЛ

Ўрта Чирчиқ районидаги, Киров номли ўқув-тажриба хўжалигининг бош агрономи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Нормат ЖАВЛИЕВ билан суҳбат.

Бизнинг совхозимиз райондаги энг йирик хўжаликлардан биридир. 3200 гектар ерда пахта етиштирамиз. Бу йил давлатга 8364 тонна пахта етказиб бердик. Шундан 5435 тоннаси машиналар билан териб олинди. Механизациядан яхши фойдаланаётганимиз, пахта етиштириш учун бевосита ва бавосита харажатларни тежаб-тергаб сарф қилишимиз туфайли, бир центнер пахтанинг таннархи планда белгиланган 34 сўм ўрнига 30 сўмга тўғри келди. Бу йил умуман етакчи тармоқ бўлган пахтачиликдан 2 миллион 580 сўм ўрнига 2 миллион 840 сўм даромад олдик.

3-бўлим пахтакорлари (бўлим бошқарувчиси Усмон Мухтасимов) бу йил айниқса қувончли ютуқларни қўлга киритишга муваффақ бўлдилар. Улар 1035 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан планга нисбатан 5 центнердан ортиқ пахта топширдилар ёки 500 тонна кўп пахта бердилар. Бунда бўлимнинг Ҳамро Ҳолдоров, Ҳукм Зокиров бошлиқ бригада аъзоларининг ҳиссаси катта бўлди. 1-бўлим аъзолари ҳам яхши натижаларга эришдилар. 905 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан олинадиган ҳосилни планга нисбатан 4,5 центнерга оширдилар. Шу бўлимнинг Аҳмад Арапатов бошлиқ 1-бригадаси ҳосилдорликни 33,3 центнерга етказишга муваффақ бўлдилар. Пахта йиғим-терими пайтида ўз агрегатларини унумли ишлатиб, 180—190 тоннадан пахта терган Эшонқул Умурзоқов, Раисбой Нуриддинов, Ҳасан Муҳтасимов, Дунёдор Зокиров ва бошқа механик-ҳайдовчиларнинг номини алоҳида айтиб ўтишимиз керак.

Бизнинг совхозимиз Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг тажриба базаси бўлганлиги туфайли бу ерда студентлар ўз назарий билимларини амалда синаб кўрадилар, малака ҳосил қиладилар. Бу йил институт агрономия факультетининг IV курс студентларидан бир группаси икки звенога бўлиниб, чигит экишдан тортиб, то пахта ҳосилини териб олишгача бўлган барча ишларни ўзлари бажардилар. Зиёдулла Холиқов ва Ахиб Ўринбоев бошлиқ бўлган комплекс механизациялаштирилган бу звенолар эришган ютуқлар айниқса катта бўлди. Улар 76—77 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан планга нисбатан 10—12 центнердан кўп пахта етиштирдилар. Йиллик пахта тайёрлаш планини 140—145 процентга етказиб адо этдилар. Шу курс студентлари Юсуф Очилдиев ва Раҳим Бесбоевларнинг маҳоратига қойил қолиш керак. Улар техникани мукаммал эгаллаб, пахта етиштиришдаги барча ишларни механизмлар воситасида бажардилар. Мавсумда пахта териш агрегатларини усталик билан бошқариб 145—150 тоннадан пахта теришга муваффақ бўлдилар. Институтнинг практика ўтказадиган курслари студентлари келгуси йилда бундан ҳам катта ишларни бажаришни мўлжалламоқдалар.

Бизнинг хўжалигимизда ер-сув шароити бирмунча оғир. Кўпчилик майдонимиз тўқай, ер ости сувлари жуда юза жойлашган, кўп йиллик бегона ўт илдизлари билан анча ифлосланган. Шу сабабли бу ерда мелиорация ишларини кенг кўламда ўтказиш талаб қилинади. Бу йил шудгорлаш олдидан барча майдонларни суперфосфат билан ўғитлашдан ташқари, ғумай ва ажриқ илдизларини қириб ташлаш мақсадида долопон сепилди. Бу тадбир ғўза парвариши даврида далада бегона ўтларнинг кам бўлишига олиб келади.

Бундан ташқари келгуси йил чигит экиш вақтида барча майдонларга гербицид сепилади. Бу йил 2 минг гектар ердаги ғўза кенг қаторлаб экилган эди. У яхши натижа берди. Келгуси йили барча майдонларга чигитни шу прогрессив усулда экишни мўлжаллаяпмиз. Хозир далада 4 экскаватор коллектор ва зовурларни тозалашда мунтазам ишлаб турипти. Экскаваторчилар В. Танкеев ва И. Архиповлар айниқса ғайрат кўрсатиб ишламоқда. Шудгорлаш ишлари сифатли ўтказилди. Бунда механизаторлардан Қўлдош Тўхтаматов, Константин Ким, Асил Сафаров, Хидир Ортиқовлар унумли меҳнат қилдилар.

Биз прогрессив агротехника усулларини дадил жорий қилиб, хўжалигимизни янада ривожлантириш, мамлакатимизга мўл, сифатли, арзон пахта етказиб бериш учун барча тадбирларни кўрамиз.

ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

МИРИШКОР ДЕҲҚОН

Чиноз районидаги Навоий номли колхозда Ашурали Ниёзовни миришкор деҳқон, деб аташади. Чиндан ҳам Ашурали ака қарийб ўн беш йилдан буён пахта далаларида ниҳолларга об-ҳаёт суви оқизади, вақти келганида, техника жиловини бошқариб, уларга ишлов беради. Кези келганда эл хирмонига ўз ҳамкасблари билан тонна-тонналаб «оқ олтин» тўкади.

Қайси вазифани бажаришдан қатъий назар Ашурали ака фидокорона меҳнати туфайли эл ҳурматини қозонган. Колхоз правлениеси уни бригадага бошлиқ қилиб тайинлаганига ҳам тўққиз йилдан зиёд вақт ўтди. Бу йиллар ичида бригада пахтакорлари йил сайин кўзланган маррани эгаллаб, гектар бошига олинадиган ҳосилдорликни оширмоқдалар.

Ўтган хўжалик йилида бригада 155 гектар майдонининг ҳар гектаридан 29,5 центнердан «оқ олтин» йиғиб олишга эришди.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида ҳам пахтакорлар чакки меҳнат қилишмади. Хўжаликда биринчилар қатори йиллик планни бажаришди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 56 йиллик байрами арафасида эса ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажаришди. Давлатга 541 тонна «оқ олтин» сотилди. Мавсум охиригача ҳосилдорлик гектар бошига 35 центнерданга етказилди.

— Бу кўрсаткич бизни қаноатлантирмайди. Қўшни хўжаликларда ҳосилдорликни 40—50 центнерга етказаётган бригадалар кўп. Бизники эса қирқ центнерга ҳам етгани йўқ. Шунинг учун биз келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш учун ҳозирдан бошлаб кузги-қишки ишларни сифатли ўтказишга алоҳида эътибор бера бошладик. Хўжаликда биринчи бўлиб шудгорлаш ишларини ниҳоясига етказдик. Ерларни ҳайдашдан олдин ҳар гектар майдонга 300 килограммдан фосфорли ўғит солдик,— дейди Ашурали Ниёзов.

И. ҚАЛАНДАРОВ.

ҒАЛЛАКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Бекобод районидаги Ойбек номли совхоз ғаллакорлари шу кунга қадар 620 гектардан кўпроқ ерга кузги дон сепдилар.

Дала гвардиячиларидан Эргаш Эронов ғалла экишда алоҳида ўрнак кўрсатди, «ДТ-75» маркали ҳайдов тракторига тиркалган сеялка билан 560 гектар майдонга сифатли уруғ ташлаб, ўз ҳамкасблари орасида илғорликни қўлдан бермади.

Хўжалик ғаллакорлари ҳар гектаридан камида 10—12 центнердан, суғориладиган майдонларнинг гектаридан эса 25—27 центнердан ҳосил кўтаришни кўзда тутиб, кузги ва қишки ишларни юқори агротехника қоидалари асосида олиб боришмоқда.

Лалмикор 600 гектар ернинг 300 гектарига буғдой, 300 гектар майдонга арпа ҳамда суғориладиган 20 гектар ерга арпа уруғи сепиш тез ва соз ўтказилди. Айни кунда ғалла майдонларини яшил ниҳоллар қоплай бошлади.

Т. ЮСУПОВ.

РЕЗЕРВЛАРДАН ТЎЛА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Областимиз шаҳар ва район партия конференцияларини биринчи бўлиб Бекобод райони коммунистлари бошлаб бердилар. Коммунистлар экономикага раҳбарлик, коллективлар ўртасида ташкилотчилик ва тарбиявий ишларнинг савиясини кўтариш масаласига алоҳида аҳамият бердилар. Энг муҳими шуки, докладни муҳокама қилиш коммунистларнинг актив иштирокида, ўз-ўзини танқид, резервлардан тўла фойдаланиш, имкониятларни ишга солиш, камчиликларни тугатиш учун астойдил иш олиб бориш руҳида ўтди.

Деҳқончилик маданиятини юксалтириш, ишлаб чиқаришга илғор фан ва тажриба ютуқларини жорий қилиш, мутахассисларнинг бу соҳадаги ролини ошириш — резервлардан тўла фойдаланишнинг муҳим омилидир. Шунинг учун ҳам конференцияга делегат бўлиб келган коммунистлар кўпроқ бу соҳада қандай ишлар олиб борилаётганлиги, район партия комитети меҳнаткашларнинг куч-ғайратини давлат плани ва социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш юзасидан қандай ташкилий-оммавий, тарбиявий ишларни амалга ошираётганлиги билан қизиқдилар.

Район партия комитетининг биринчи секретари **З. Т. Махсумов** ўзининг ҳисобот докладида ахборот бериб ўтганидек, кейинги уч йил давомида районда 137857 тонна ўрнига 158085 тонна «оқ олтин» етиштирилди. Бу мўлжалдагидан 20 минг тонна, саккизинчи беш йилликнинг кейинги уч йили ичида етиштирилган ҳосилга нисбатан 31113 тонна кўпдир. Сўнгги уч йил давомида ҳосилдорлик 24,1 центнерга кўтарилди.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида район меҳнаткашлари, айниқса, яхши натижаларга эришдилар. Ҳар гектаридан 25,7 центнердан ҳосил олинди. Давлатга 55 минг 631 тонна «оқ олтин» етказиб берилди.

Ҳеч шубҳасиз, бундай муваффақиятга район партия комитети, бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ишлари, колхозчи ва мутахассисларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилди.

Бошланғич партия ташкилотлари жанговарлиги ортиб, хўжаликка партиявий раҳбарликнинг самарадорлиги яхшиланиб бормоқда. Буни Ленин номли колхоз, 1-«Далварзин», 2-«Далварзин», Ойбек номли совхозлар мисолида кўриш мумкин. Бу хўжаликларда ҳар гектаридан 30 центнер ва ундан ошириб ҳосил олинди. Бу йил 120 та бригадада ва звенода ҳосилдорлик 26 центнерга етказилди.

Машина теримининг ҳам салмоғи ортиб бормоқда. Коммунистларнинг аксарияти ўзларининг бурчлари ва масъулиятини тўла ҳис қилган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Ленин номли колхоздан коммунистлардан А. Аҳмедов, Д. Оллоназаров каби ўртоқлар бошчилик қилган бригадаларда ҳар гектаридан 37—38 центнерга етказиб ҳосил олинди. 1-«Далварзин» совхозининг Б. Отахонов бошлиқ бригада пахтакорлари бу йил рекорд ҳосил етиштирдилар. Улар эл хирмонига 46,2 центнер пахта топширдилар.

Район бир неча йилдан буён областда биринчилар қатори пилла планини бажариб келмоқда. Бу йил қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш халқ хўжалик планлари кўпгина асосий тармоқлар бўйича муваффақиятли адо этилди.

Ҳисобот докладининг муҳокамаси шуни кўрсатдики, район партия комитети ўзининг иш услубини такомиллаштириб бормоқда, жойларда ишнинг аҳволи учун ўз роли ва масъулиятини чуқур ҳис қилмоқда.

Лекин, конференция қатнашчилари шу муваффақиятлар билан бирга кўпроқ фойдаланилмасдан келаётган резервлар ва ички имкониятлар ҳақида фикр юритиш зарурлигини қайд қилдилар.

Пахтачилик — район қишлоқ хўжалигида етакчи тармоқ ҳисобланади. Ҳисобот даврида салмоқли ютуқлар қўлга киритилган бўлсада ҳали кўпгина имкониятлар бой берилмоқда. Район ҳосилдорлик бўйича областда энг кейинги ўринда туради.

РАЙОН ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Район партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари деҳқончилик маданиятини юксалтириш юзасидан ҳали кўп ишларни қилишлари керак. Бу гаплар, айниқса, Навоий номли, Дзержинский номли, «Коммунизм» колхозлари, 3-«Далварзин», «Ленинград» совхозларининг коммунистларига тааллуқлидир. Бу хўжаликларда ҳосилдорлик паст бўлиб қолмоқда. Негаки, уларда пахта-беда алмашлаб экиш жуда суст ўзлаштирилмоқда. Маҳаллий ва минерал ўғитлардан етарлича фойдаланилмаётир. Хўжаликларнинг раҳбарлари, партия, совет ташкилотлари ишлаб чиқаришга прогрессив усулларни кенг жорий қилинишига йўл очиб беришлари керак.

Пахтачиликни комплекс механизациялаштириш борасида йилдан йилга яхши ютуқлар қўлга киритилмоқда. Лекин ҳали ҳам бу районда механизациянинг қудратига етарли баҳо бермаётганлар йўқ эмас. Бу йил Дзержинский номли колхоз ва «Ленинград» совхозида пахтани машинада териш плани бажарилмай қолди. Агар, хўжалик раҳбарлари ишлаб чиқаришга малакали раҳбарлик қилганларида эди бундай аҳвол рўй бермаган бўлар эди. Умуман олганда, район бўйича мавжуд 11 хўжаликдан 6 тасида машина терими кўрсаткичи районнинг ўртача кўрсаткичидан паст.

Илғорлар тажрибаси — умумхалқ мулки. Конференция қатнашчилари бу фикрни қайд этар эканлар, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз деҳқонларининг механизациядан фойдаланиш соҳасида ишлаб чиқилган ва матбуотда эълон қилинган ибратли тадбирларини барча колхоз ва совхозларда пухта ўрганиб чиқилишини таъкидлаб ўтдилар.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳосилдорликни оширишда муҳим аҳамиятга эгадир. 1-«Далварзин» совхозининг директори **И. Сотиболдиев** ўз сўзида айтиб ўтдики, бу соҳада ҳал этилиши зарур бўлган муаммолар кўп. Тегишли ташкилотлар ана шу муаммоларни тез ва соз ҳал этилишига ёрдам беришлари зарур. Бу иш қанчалик тез амалга оширилса, ҳосилдорлик шунчалик тез кўтарилади.

Бўлим бошлиқлари, бригадирлар — совхоз ва колхоз ишлаб чиқаришида ҳал қилувчи фигура ҳисобланадилар. Энг яхши тажрибалар, энг яхши намуналар, ташаббуслар дастлаб бригадалар, бўлимлар, звеноларда юзага келади. Бу янгиликларни ва ташаббусларни ўз вақтида пайқаб олиб, қўллаб-қувватлаб, оммалаштириш партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

«Победа» колхозининг бригада бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Қўшбоқ Эгамбердиев** конференция қатнашчиларининг эътиборини ана шу масалага жалб этди.

Шунингдек, музокарада сўзга чиққан коммунистлар: Ленин номли колхоз партия ташкилотининг секретари **В. В. Хон,** Ойбек номли совхоз партия ташкилотининг секретари **А. Бургутбоев,** 2-«Далварзин» қишлоқ Совети раисаси **О. Шомуротова,** район комсомол комитетининг биринчи секретари **Ю. Тожибоев,** «Октябрь 46 йиллиги» совхозининг бўлим бошқарувчиси **А. С. Ан** ва бошқа ўртоқлар пахтачилик билан бирга қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида айниқса чорвачиликда ҳам талайгина резервлар борлигини айтиб ўтдилар.

Чиндан ҳам ҳисобот даврида чорвачиликни ривожлантиришда бирмунча ишлар бажарилган бўлишига қарамасдан ҳали бу соҳада жиддий камчиликлар рўй бериб турипти. Ўтган ўн ой мобайнида район бўйича ҳар бош сигирдан ўртача 1975 килограммдан сут соғиб олинди. Айрим хўжаликларда моллар туёғи камайиб, Ойбек номли, 1-«Далварзин», —3-«Далварзин» совхозларида давлатга гўшт сотиш белгиланганидан кам бўлди. Кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш суст бормоқда. Бунинг асосий сабаби шундаки, деб қайд қилишди конференция қатнашчилари, ҳали ҳам айрим раҳбарлар бу соҳага «ўгай кўз» билан қараб, иккинчи даражали муносабатда бўлмоқдалар. Айниқса, мутахассислар тайёрлаш ва уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида кам ғамхўрлик қилинмоқда. Кўпгина ферма мудирлари махсус маълумотга эга эмас. Фермалардаги 30 бригада бошлиғидан фақат бир кишигина ўрта ветеринария маълумотига ва бир киши ўрта агрономия маълумотига эга. Партия ташкилотлари фермаларда ишлаб чиқаришнинг ташкил этилишини чуқур ва асосли таҳлил этишлари лозим.

Ферма цех партия ташкилотлари ва коммунистларининг роли ва масъулиятини ошириш керак. Лекин, бу соҳадаги ишлар талабга жавоб берарли эмас. Уч йил давомида КПСС сафига 319 киши қабул этилган бўлса, шундан 12 киши чорвадор, атиги олти киши сут соғувчидир.

Умуман олганда, ташкилий-партиявий идеология ишлари масалаларида камчиликлар озмунча эмас. Илғорлар партия сафига кам қабул қилинмоқда.

Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасида ҳам ҳамма ишлар яхши кетяпти, деб бўлмайди. Ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши билан боғлиқ бўлган мураккаб масалаларни юксак малакага эга бўлган кадрлар, мутахассислар иштирокисиз ҳал этиш мушкул. Лекин, райондаги айрим хўжаликларда ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларини ўша соҳанинг мутахассиси бўлмаган кишилар бошқариб келмоқдалар. Район партия комитети кадрларни танлаш ва қайта тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш иши билан астойдил шуғулланиши керак. Бу соҳада юзакичиликка, келишувчиликка асло йўл қўйиб бўлмайди.

Айрим партия ташкилотлари кадрларнинг марксча-ленинча билимини ошириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаяптилар. Меҳнаткашлар ўртасида атеистик тарбияни ҳозирги кунимизнинг талаблари даражасида олиб бориш лозим. КПСС XXIV съездида партия томонидан олиб бориладиган барча ғоявий-тарбиявий ишларнинг ўзаги кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида коммунистик дунёқарашни шакллантириш, уларни марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялашдан иборат эканлиги белгилаб берилган. Партия ташкилотлари буни ҳамиша эсда тутишлари лозим.

Коммунистлар район партия комитетининг ҳисобот давридаги ишига якун ясар эканлар, КПСС XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини ҳаётга изчил татбиқ этиш учун яна нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида маслаҳатлашиб олдилар. Қабул қилинган қарорда районда қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантириш, резервлардан тўла ва унумли фойдаланишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Ҳисобот-сайлов партия конференциясида партия комитетининг янги состави, ревизия комиссияси, область партия конференциясига делегатлар сайланди.

Конференция ишида область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **М. М. Мусахонов** иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Конференция ишида область партия комитети партиявий-ташкилий ишлар бўлими мудири **О. Зуфаров** иштирок этди.

Бекобод район партия комитетининг ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Пленумда **З. Т. Махсумов** район партия комитетининг биринчи секретари, **Л. Т. Панченко, Н. Абдураҳимов** район партия комитетининг секретарлари қилиб сайландилар.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

СССР — ҲИНДИСТОН ТИНЧЛИК, ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК

Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистон республикасига қилган расмий дўстона визити якунларини кенг муҳокама қилиш ва шарҳлашни давом эттирмоқда.

ДЕҲЛИ, Ҳиндистоннинг «Пресс траст оф индиа» (ПТИ) ахборот агентлиги КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг визит якунларини қараб чиққанлиги тўғрисидаги ахборотни шарҳлаб, бундай деб таъкидлайди: «Совет Иттифоқининг раҳбарлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунларини тўла-тўкис маъқулламоқдалар ва бу визитни Ҳиндистон—Совет муносабатларидаги муҳим босқич деб баҳоламоқдалар».

«Пэтриот» газетаси бундай деб ёзади: Бу визит ҳинд халқининг улуғ Совет мамлакатига ва унинг тинчликсевар ҳамда принципиал ташқи сиёсатига ҳинд халқи хурмат-эҳтироми ва дўстлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди, Совет—Ҳиндистон қўшма декларацияси, Совет—Ҳиндистон ҳукуматлари томонидан қабул қилинган бошқа муҳим ҳужжатлар «Совет—Ҳиндистон ўзаро дўстона муносабатларини ривожлантиришда янги мадад бўлиб хизмат қилади».

ПРАГА. Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити чиндан ҳам биринчи даражали сиёсий аҳамиятга молик бўлган воқеадир, деб ёзади Чехословакияда чиқадиган «Обрана лиду» газетаси. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ҳиндистонга тинчлик элчиси сифатида борди. Унинг Деҳлига визити, юксак даражада олиб борилган Совет—Ҳиндистон музокаралари жаҳондаги барча халқларнинг манфаатларига ва орзу-умидларига мос тушадиган совет ташқи сиёсатининг чуқур тинчликсеварлигини, принципиаллигини ва изчиллигини бутун дунёга тағин бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

БЕРЛИН. Ўзининг чуқур тинчликсевар сиёсатини ва тинчликнинг конструктив программасини олға суриб, уни изчиллик билан амалга ошираётган Совет Иттифоқи ҳамда Бандунг принципларини ишлаб чиқишда масъулиятли роль ўйнаган Ҳиндистон келажакка янги йўл очиб бердилар, дейилади «Нойес дойчланд» газетасида босилган шарҳда.

Берлинда чиқадиган «Бэ-цэт эм абенд» газетаси Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунларига бағишланган шарҳини «кескинликни янада юмшатиш йўлидаги босқич» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

БАНГЛАДЕШДА АМНИСТИЯ

ДАККА, 6 декабрь. (ТАСС). Бангладеш ҳукуматининг амнистия тўғрисидаги қарорига мувофиқ сиёсий маҳбуслардан 30 минг киши, собиқ губернатор А. М. Малик ва собиқ Шарқий Покистон вилоят ҳукуматининг бир неча аъзолари қамоқдан озод қилиндилар. Уларни республика трибунали 1972 йил октябрида умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилган эди. Амнистия қотиллик, ўт қўйганлик ва бошқа оғир жиноятлар учун қамалган шахсларга жорий қилинмайди.

ҲАРБИЙ САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ҚОҲИРА, 6 декабрь. (ТАСС). Сувайш шаҳри яқинида жойлашган Айн Ал-Соҳна аҳоли пункти осмонида бугун рўй берган ҳаво жанги вақтида Миср қирувчи самолётлари Исроил ҳарбий самолётини уриб туширдилар.

Миср ҳарбий қўмондонлигининг вакили бу ерда ана шуни хабар қилди.

ЧИЛИ ВАТАНПАРВАРЛАРИ ОЗОД ҚИЛИНСИН

Мамлакатни, ҳокимиятни босиб олиб, ўзига ёқмаган кучларга фашистларча жабр-зулм қилаётган ҳарбий хунтанинг шафқатсиз репрессияларига дучор бўлган Чили ватанпарварларини қўллаб-қувватлаш ҳаракати бутун ер юзида кенгайиб бормоқда.

Прагадан хабар қилишларича, жаҳон касаба союзлари федерацияси барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари ва касаба союзларига мурожаат қилиб, бутун кучни сафарбар этишга ва Чили Компартиясининг бош секретари Луис Корваланни ҳамда чилилик бошқа ватанпарварларни озод этишга эришишга чақирди.

АҚШ Компартияси марказий комитети сиёсий комитетининг аъзоси Хелен Уинтер Нью-Йоркда ТАСС мухбири билан суҳбат қилиб бундай деди: АҚШ Коммунистик партияси Чили хунтаси томонидан зиндонга ташланган Луис Корвалан ва барча сиёсий маҳбуслар дарҳол озод этилишини талаб қилмоқда. АҚШ Компартияси Марказий Комитети ана шундай шиор остида кенг кампанияни авж олдиришга қарор қилди, деди у.

Икки ойдан бери Францияда Чили халқига ёрдам фондига маблағ тўпланмоқда. Бу жўшқин ҳаракат Чили билан бирдамлик миллий комитетининг ташаббусига биноан ўтказилмоқда, бу комитетга 18 та тараққийпарвар партия ва жамоат ташкилотлари киради. Банкдаги махсус «Чили билан бирдамлик» фондига француз меҳнаткашлари, ёшлари, студентларидан ҳар куни маблағ тушиб турибди.

Бонндан олинган хабарда айтилишича, Германия социал демократик партиясининг президиуми ўз мажлисида шу партиянинг халқаро муносабатлар комиссияси қарорини маъқуллаган. Бу қарорда Чилида ўз сиёсий эътиқодлари учун таъқиб қилинаётган кишиларга ёрдам бериш зарурлиги таъкидланган. Шу масала юзасидан қабул қилинган баёнотда, ГФР ҳукумати бундай ёрдамни бериш учун зарур чораларни кўриши лозим, деб уқтирилган.

Женевадан хабар қилишларича, Швейцария тараққийпарвар партиялари ва касаба союз ташкилотлари «Швейцария — президент Альенде Чили уюшмаси» деган ном остида Чили халқи билан бирдамлик жамоат ташкилотини тузганлар. Уюшма фашистларнинг ҳарбий хунтасига қарши курашаётган Чили халқига маънавий ва моддий мадад беришни ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Каракасдан юборилган хабарда айтилишича, Венесуэла ҳукумати Чили ҳарбий хунтасининг Луис Вильярин бошчилигида бу ерга келган вакилларини мамлакатдан ҳайдаб чиқарган. Бу ашаддий реакционер юк автомашиналари эгаларининг забастовкасига бошчилик қилиб, президент Сальвадор Альенде ҳукуматини ағдариб ташлашда актив қатнашган эди. Исёнчилар визитидан кузатилган мақсад Чилидаги фашистлар режими жиноятларини Венесуэла жамоатчилиги кўз ўнгида оқлашга ва Чили халқи билан бирдамлик ҳаракатини бўшаштиришга уринишдан иборат эди. Венесуэлада Чили халқи билан бирдамлик оммавий намойиши ўтказилгандан кейин ҳукумат ана шу чорани кўрди.

(ТАСС, 6 декабрь).

ЯПОНИЯДА давлат хизматчиларининг оммавий митинг ҳамда намойишлари давом этмоқда. Улар иш ҳақини оширишни, иш шароитини ҳамда пенсия таъминотини яхшилашни талаб қилиб чиқмоқдалар.

Суратда: Токио кўчаларида намойиш.

Н. Тебин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Польшанинг Заверц шаҳрида энг йирик пахта йигириш фабрикаси қурилмоқда. Корхонага «Дўстлик» номи берилди. У келаси йилнинг охирига бориб ишга туширилади.

Фабрикага машиналарни Чехословакия, ГДР ва Польша юбораётир, Совет Иттифоқи эса пахта ҳамда ГДР вискозадан қилинган хом ашё билан таъминлайди. Корхона йилига 12,5 минг тонна калава тайёрлаб бераолади. Маҳсулот ГДР билан ПХР ўртасида тенг ярмидан бўлиб олинади.

Ўзаро Иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар енгил ва озиқ-овқат саноат корхоналари орасида самарали ҳамкорлик қилиниб, бунёд этилган бошқа корхоналарни ҳам санаш мумкин. Ҳамкорликда яқингинада Монголиянинг Дархан шаҳрида қурилиб ишга туширилган мўйнали пўстин фабрикаси Болгария ёрдами билан бунёд этилди. Бу корхона йилига 700 минг дона терини қайта ишлаб чиқаради. ГДР ёрдами билан Улан-Батордаги гўшт комбинатининг қуввати кескин оширилди. Польша эса ГДРнинг Ильменау шаҳрида қурилаётган чинни комбинатини барпо этишда фаол қатнашаётир.

Кейинги 15 йил мобайнида СССРда 500 дан ортиқ консерва заводлари монтаж қилинди ва Венгрияда ишланган ускуналар билан жиҳозланди. Шу беш йилликда Венгрия Советлар мамлакатига 1300 паррандачилик фермалари учун комплекс ускуналар етказиб беради. Чехословакия билан Венгрия биргаликда совет пиво тайёрлаш заводини ускуналашда қатнашдилар. Шу билан бирга ВХР СССРдан ва бошқа социалистик мамлакатлардан ўз эҳтиёжига керакли бўлган товарларни олади.

Кенг истеъмол моллари етиштириш соҳасидаги тажрибаларни айрбошлаш ҳам катта фойда келтирмоқда. ВДРнинг йирик мебель корхоналаридан ҳисобланган «Радеберг» фабрикаси Москвадаги 13-мебель фабрикасига автоматик линияни ишга туширишда кўмаклашди. Корхона лабораториясининг биринчи класс ускуналари билан жиҳозланганлиги ГДР мутахассисларини ўзига жалб этди. Ҳозир бу иккала корхона ўртасида бошланган самарали ҳамкорлик ажойиб натижалар бермоқда.

Ўзаро Иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг биргаликда олиб бораётган ҳамкорлиги натижасида янги юқори сифатли синтетик терини қайта ишлаб чиқариш кенгайиб бораётир. Бунинг учун УИЁКнинг махсус координациялаш маркази ташкил этилди.

УИЁК аъзолари бўлган мамлакатларнинг аҳолисини кенг истеъмол моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ва унинг ассортиментини кенгайтиришда савдо-сотиқ алоқаларининг ривожланиб бораётгани ҳам катта роль ўйнамоқда. Совет Иттифоқи шу беш йилликда УИЁКга аъзо бўлган мамлакатлардан 8,5 миллиард сўмлик саноат товарлари сотиб олади. Юбориладиган маҳсулотларнинг 30 проценти ГДРдан келтирилади, улар орасида мебель, кийим-кечак, электр ускуналари, идиш-товоқлари бор. Совет кишилари Болгария ва Румыния саноат корхоналарида тайёрланган мебель, жунли ва ип газламаларни, мўйна теридан тайёрланган кийимларни ва Болгария, Венгрия, Руминиядан юборилаётган хўл мева, сабзавот ва консерваларни бажонидил сотиб олмоқдалар.

СССР ҳам ўз навбатида УИЁК мамлакатларига шу беш йилликда холодильниклар, телевизор, радиоприёмник, фотоаппарат, соат, автомобиль ва бошқа маҳсулотлар жўнатишни кўзда тутмоқда.

А. ЗИМИН, (АПН).

ИЛМИЙ МАРКАЗ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ихтиёридаги илмий муассасалар қаторига яна бир тадқиқот маркази қўшилди. Бу — биология органик кимёси бўлимидир.

Янги илмий коллектив муҳим тадқиқотлар устида иш олиб боради. Айниқса, янги хил табиий ва синтетик бирикмалар ҳосил қилиш борасида тадқиқотлар ўтказади.

Бўлим Тошкент Давлат университетидаги табиий бирикмалар кимёси проблема лабораторияси, пахта целлюлозаси кимёси ва технологияси институтидаги актив моддалар физиологияси лабораторияси ва бошқа тадқиқот ўчоқлари билан биргаликда иш кўради.

ҚЎШИМЧА КОРПУС

«Миивода» республика физиотерапия шифохонасининг довруғи кенг тарқалган. Бу ерда турли хил касалликларни даволаш ишлари олиб борилади.

Кейинги йилларда унинг фаолияти анча кенгайди. Шу сабабли бу ерда қўшимча бинолар қурилмоқда. Шифохона ёнида ҳозир тўрт қаватли янги корпус қад ростламоқда.

Корпусдаги ўринлар сони 400 тага етади. Бино 1974 йилда — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик тўйи арафасида ишга тушади.

Мираҳмад Соатов бир неча йилдан буён «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг биринчи филиалида механик бўлиб ишлайди. У тикув машиналарини созлашда касбдошларига намуна бўлмоқда. Нормани доим ортиғи билан адо этади. Ишининг сифатидан ҳамма мамнун. Ушбу суратда касбига меҳр қўйган ёш ишчи ўртоқ М. Соатовни тикув машинасини созлаётган вақтда кўриб турибсиз.

Ф. Абдурасулов фотоси.

ЗИЁБАХШ ҚАЛБ ЭГАЛАРИ

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ)

Ўқитувчи, тарбиячи, мураббий! Ёш авлодга билим бериш, уларни одобли, меҳнатсевар қилиб тарбиялашдек фахрли ва ғоят масъулиятли вазифалар юкланган бу шарафли касб эгалари зиммасига!

Қалб қўри, бой билимини талабаларга бахш этаётган, касбкорини эъзозлаётган зиёкорлар оз, дейсизми! Редакциямизга келиб турган хат-хабарлар орасида қалби қуёш педагогларни улуғловчи материаллар анчагина. Мана шулардан айримлари.

Жўшқин меҳнат фаолиятининг салкам 40 йилини ёш авлод тарбиясига бағишлаган ўқитувчи Қ. Қоплоновни кўпчилик яхши билади. У ўқитувчиликни Янгийўл раойнининг Жамбул қишлоғидаги мактабда бошлади. Моҳир физика муаллими сифатида танилди. Ҳозирда у шу райондаги 46-мактабда устоз педагог. Газетхон ўртоқ И. УРИНБОЕВ унинг босиб ўтган йўли ҳақида фахрланиб ҳикоя қилади.

Газетхон Ф. НУРМАТОВнинг Бўстонлиқдан йўллаган «Ҳаёт боғбони» деган мақоласи халқ маорифи аълочиси, Ҳамид Олимжон номли макатбнинг илмий бўлим мудири Э. Туркменовнинг ҳаёт йўлига бағишланган.

Бу ишчан ва камтар педагогнинг ёш авлод тарбиясига киришганига ўттиз йилдан ортди.

Э. Туркменовнинг тарбиялаб етказган шогирдлари республикамизнинг турли ерларида турли касбларда ҳалол меҳнат қилмоқдалар.

«Бекобод районидаги 1-ўрта мактаб намунали билим ўчоқларидан, — деб ёзади газетхон А. Ҳайдаров. — Бу ерда 1200 га яқин ўғил-қиз таълим олаётир. Улар билан машғулотлар ўтказаётган педагогларнинг аксарияти кўп йиллик тажрибага эга. Ҳ. Эшонқулов билан С. Ғаффоровлар ҳам ўқитувчиликдан бахт топганлардан.

Газетхонлардан С. ЎРМОНОВ (Юқори Чирчиқ), Ф. САИФУЛЛИНА (Ўрта Чирчиқ), Ш. ТУНҒАТОВ (Оққўрғон), В. ЎЛМАСБОЕВ (Ангрен) ва бошқа ўртоқлар йўллаган мақолаларида ҳам жонкуяр моҳир педагогларнинг номлари ҳурмат билан тилга олинади, уларнинг келажагимиз бўлган болаларни замонамизнинг муносиб кишилари қилиб етиштиришдаги хизматлари таъкидланади. Юқори Чирчиқ районидаги 3-мактаб ўқитувчиси С. Муродов, Ўрта Чирчиқ районидаги 10-мактаб ўқитувчиси С. Собитова, Оққўрғондаги 64- ва Ангрендаги кечки ишчи-ёшлар мактабларининг бир группа ўқитувчилари шулар жумласидан.

Зиёбахш қалб эгаларининг касблари улуғ. Уларни қанча мақтасак, улуғласак арзийди.

САЛОМАТЛИК саҳифаси

№ 8 № 8

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

⊙ Меҳнат ва ҳордиқ чиқариш — бир-бирига эгизак. «Актив ҳордиқ» назариясига асос солган улуғ рус физиологи И. М. Сеченов шундай хулосага келган: меҳнат қилиб чарчаган ўнг қўлнинг тўла дам олиши учун чап қўл ишлаб туриши керак. Агар иккала қўл тек турса, чарчаган қўлнинг ҳордиғи чиқмайди.

⊙ «Ҳалигача битта ҳам дангаса узоқ умр кўрган эмас» деб ёзган эди шифокор олим Гуфеланд.

⊙ Улуғ немис шоири И. В. Гётенинг мана бу гапида ҳикмат кўп. Эътибор қилинг-а, у нима деб ёзган: «Табиат ўз ҳаракати давомида ҳеч қачон тўхтаб қолмайди ва ҳар қандай фаолиятсизликни жазолайди».

⊙ Доим ҳаракатда бўлиш кишининг ҳаётини таъминлайди, тўла ҳордиқ чиқаришга ёрдам беради. Ахир, қадимги файласуфлар «Ҳаёт бу — ҳаракатдир!» деб бежиз айтишмаган-ку!

⊙ Физиология фанининг хулосаси шу: толиқишнинг замини бир — марказий асаб системаси фаолиятининг сусайишидан иборатдир. Актив дам олганда: жисмоний меҳнатдан толиққан киши ақлий меҳнат билан машғул бўлса, яхши ҳордиқ чиқаради. Ақлий меҳнатдан сўнг киши жисмоний меҳнат билан ёки ақлий меҳнатнинг бошқа бир тури билан шуғулланса, актив дам олган бўлади.

⊙ Француз ёзувчиси А. Дюма бадиий асар ёзиб чарчаган пайтларида таом тайёрлашни севган ва «Пазандалар энциклопедияси» китобини яратган.

⊙ Улуғ кимёгар олим Д. И. Менделеев илмий ишдан толиққан вақтларида дурадгорлик билан машғул бўлган ва ҳар хил чемадонлар ясаган. Шу боисдан уни «чамадонсоз Менделеев» деб ҳам аташган.

⊙ Француз мутафаккири Ф. М. Вольтер чарчаш ва зерикиш нима эканлигини билмаган. Бир кунда аллома у столдан бу столга бир неча бор кўчиб, ҳар сафар ҳар хил иш бажарган. Бирданига бир неча асарни навбатма-навбат ёзиб тугатган. Натижада у бир кунда деярли бир ҳафталик меҳнат қилган.

⊙ Киши кўп ишлашдан чарчамайди ва зерикмайди, балки ёмон ишлашдан, унумсиз меҳнатдан, ишнинг кўзини билмасликдан чарчайди. Меҳнат нечоғлик унумли бўлса, кишининг бир кучига ўн куч қўшади. Шундай эмасми, ахир!

Тошкентдаги 16-шаҳар клиник касалхонаси йирик шифохоналардан бири сифатида танилган. Бу ерда даволашнинг қатор илғор усуллари кенг жорий этилди.

Бу шифобахш даргоҳда меҳнат қилаётган врачларнинг кўпи бой тажрибага эга. Маргарита Николаевна ҳам шу ишчан шифокорлар оиласининг аъзоси. Бу моҳир терапевт ўз устида тинмай иш олиб боради. Унинг қўлида кўп бемор шифо топди.

Ўртоқ М. Картацева айни бир вақтда Тошкент Давлат медицина институтида лекция ўқийди. Суратда: терапевт М. Картацева иш устида.

Н. Тўраев фотоси.

Яқинда «Юнусобод» массивида янги поликлиника ишга тушди. Уч қаватли бинога жойлашган бу даргоҳда даволаш ва медицина тадбирларини амалга ошириш учун ҳамма қулайликлар муҳайё қилинган.

Стаматолог Ҳалима Солиева ҳам ишчанлиги ва меҳрибонлиги билан коллективнинг ҳурматини қозонди.

Суратда: тажрибали стаматолог врач Ҳалима Солиева.

Т. Каримов фотоси.

МИНГИНЧИ ОПЕРАЦИЯ

Ҳамманинг боши қотиб қолди. Ҳозиргина шифохонага олиб келинган беморнинг аҳволи жуда оғир эди. Жароҳат зарбидан унинг бўйин қон томирлари кесилиб кетганди. Ҳамон қон оқиб турибди.

Кўп қон йўқотиб, дармонсизланиб қолган беморнинг қаттиқ оғриқдан азоб чекаётганини билиб олиш қийин эмасди. Ҳатто, қўл томирларининг уриши сезилмасди ҳам.

Ўлим таҳдид солиб турган шундай оғир бир вазиятда қараб туриб бўлармиди?! Ҳар бир дақиқа ғанимат...

Дарҳол дастлабки ёрдам чоралари кўрилди: қон қуйилди, глюкоза юборилди.

«Энди унга операция йўли билан ёрдам кўрсатиш лозим. Акс ҳолда вақтни қўлдан бой бериб қўямиз». Жарроҳ Ўткир Ваҳобов шундай қарорга келди.

..Хонада беморни сақлаб қолиш учун кураш давом этарди. Жарроҳ Ўткир Тошпўлатович билан ёнма-ён доцент А. Шарипов ҳам турарди. Ассистент қиз ҳам, медицина ҳамшираси ҳам сергак.

Жарроҳ жуда аниқ ҳаракат қилар, томирларни аслига келтириш чораларини кўрарди. Аксига олиб йирик қон томирлар жағ остига яширинган, уларни топиб боғлаш мушкул эди. Йўқ, моҳир шифокорнинг маҳорати устун келди. Томирлар бирин-кетин «уланди». Сизиб чиқиб турган қон тўхтади. Аъзолар оғримайдиган ҳолга келтирилди.

Бемор ҳаракатга келиб, кўзини очди. Демак, операция бенуқсон ўтибди. Бемор ҳаётга қайтди. У энди ёруғ дунёда яшайди...

Жарроҳ Ўткир Тошпўлатович ташқарига чиққанда тонг бўзариб қолганди. Тун тонгга уланибди. Жарроҳ жуда чарчаган бўлса ҳам, руҳан тетик эди.

Бирдан эсига келиб қолди. Ахир, бугунги операция унинг жарроҳлик қўли билан бажарилган мингинчиси-ку! Ҳа, ўнинчи, эллигингчи, юзинчиси ҳам эмас! Мингинчиси-я! Шунча беморнинг ҳалоскори бўлди бу моҳир шифокор. Булар орасида ўлим билан юзма-юз турганлари оз бўлган дейсизми?! Бу операциялар ҳам жуда муваффақиятли ўтди. Буларни жарроҳнинг ўзи ҳам яхши эслайди.

Юзига табассум ёйилди. Шу топда у ўзини жуда бахтиёр ҳис қиларди.

Одатда, шундай пайтларда киши ширин хаёллар оғушига берилади. Жарроҳ Ўткир Ваҳобов ўзи бажарган биринчи операцияни эслади. Наштарни қўлида маҳкам тутиб, илк бор мустақил операция қилганига ўн йилдан ошибди.

Худди кечагидак эслайди. Ўшанда энди шифокорлик дипломини олган Ў. Ваҳобов Сирдарё областининг Гулистон районига янги ишга келганди. Биринчи операцияни бажараётганда у қанчалар масъулият ҳис қилганини билсангиз эди? Бир беморнинг кўр ичагини олиб ташлаганди. Операция узоққа чўзилиб кетгандек туюлди унга. Аммо, у дастлабки муваффақиятга эришганди.

Тошкентдаги 1-шаҳар касалхонасида ординатор-хирург бўлиб ишлай бошлаганда, у тажриба орттириб, кўзи пишиб қолганди. Энди амалий ишни назария билан уйғунлаштиришнинг вақти келди. Шу эзгу ният уни Тошкент Давлат медицина институти аспирантурасига етаклади.

У изланди, мутоала қилди. Атоқли шифокорлардан кўп нарсани ўрганди. Медицина фанлари доктори профессор Муқаддам Ашрапова, профессор Саид Аъзамхўжаев унга устозлик қилдилар.

Тадқиқотчи шифокорнинг «Жигар церрози хирургияси» деган мавзудаги тадқиқотлари муваффақиятли тугалланди. У энди фан кандидати. Жарроҳ устозлар ишончини тўла оқлади.

Яна изланишлар, тадқиқотлар... Ҳамиша олға интилувчи олим 1-темирйўлчилар шифохонасининг танилган жарроҳларидан бири сифатида эъзоз топди. Шу ерда у Тошкент Давлат медицина институти студентлари билан машғулотлар олиб боради.

Меҳрибон волидаси Нури опа мустақил меҳнат қучоғига отланаётган ўша ҳаяжонли куни ўғлига оқ йўл тилаганди.

— Ўғлим, сенга яхши ният билан «Ўткир» деб исм қўйгандик,— деганди она,— Ўткир исмли машҳур доктор бўларди. Унинг мақтови кетганди. Қани энди, фарзандларим ҳам ўша кишидай ҳурматли шифокор бўлса, деб орзу қилардим. Туғилганингда сенга ўша докторнинг исмини қўйдик. Сен ҳам мартабали бўл!

Ҳа, она орзусига эришди. Фарзандларини ўқитди. Тўнғич ўғил Қўчқор ҳам, Ўткир ҳам олий маълумотли бўлди, иззат-ҳурмат қозонишди.

...Ўткир тотли бир туйғудан энтикиб кетди. Ҳали замон уйига, меҳрибон онасининг ёнига етиб боради. Қувончини тўкиб-сочади. Нури опа ҳам мингинчи операциядан воқиф бўлади, боши осмонга етади!

«Баракалла ўғлим, умрингдан барака топ. Қўлларинг асло дард кўрмасин!» дея шифокор ўғлини илиқ бағрига босади.

А. АЛИЕВ.

САЛОМАТЛИК — ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

⊙ «Шодлик одамни ҳаётнинг ҳар бир нафасига турмушдаги ҳар бир таассуротга тобора сезгир қилиб, вужудни ривожлантиради чиниқтиради».

И. П. ПАВЛОВ.

⊙ «Кулги — соғлиққа жуда катта фойда беради, нафас йўлларидаги томирларни мустаҳкамлайди. Ошқозон фаолиятини оширади».

К. РОДАЛ.

⊙ «...Оқилона турмушнинг биринчи қоидаси — меҳнат қилишдир. Бутун организм, унинг ҳамма функциялари ишлаб туриши керак».

А. БОГОМОЛЕЦ.

⊙ «Истакни эҳтиёт қилиш керак — у ижодиёт, севги, узоқ умрнинг кучли дастагидир».

А. БОГОМОЛЕЦ.

⊙ «Мейёр — табиатнинг йўлдошидир. Шу важдан ичганингизда, еганингизда, юрганингизда ва ҳатто севганингизда ҳам меёрдан чиқмангиз».

А. ФАРОЖ.

МИКРОЭЛЕМЕНТ — СОҒЛИҚ ГАРОВИ

Қадим замонлардан тупроққа муқаддас бир нарса сифатида қараб келинган. Бу, бежиз эмас, албатта. Жаҳонда бирон нарса йўққи, у тупроқдан олинмаган, тупроқдан унмаган бўлсин! Тириклик ҳам, мангулик ҳам тупроқ шарофатидан. Халқнинг тупроқ ҳақидаги эзгу эътиқоди ана шундан, албатта.

Академик В. И. Вернадский «Ҳаёт жуда мураккаб ҳолда тупроқ таркиби билан боғлиқдир. Ташқи муҳит жонзотлар орасида узлуксиз равишда модда алмашинуви бўлиб туради» деган эди. Бунда у микроэлементларни кўзда тутади. Табиатнинг организмга таъсири ана шу микроэлементлар орқали ўтиши эндиликда бизга аён.

Микроэлементлар ҳаёт кечиришимизда фавқулодда аҳамиятга молик бўлиб, модда алмашинувида, тананинг ўсиши ва ривожланишида, юрак-қон томирлари, нафас олиш аъзолари, ошқозон-ичак, ички секреция безлари, асаб системасининг фаол ишлашида асосий ўрин эгаллайди. Бинобарин, улар инсон соғлигининг гарови.

Атоқли олимларимиз А. П. Виноградов, В. В. Ковальский ва бошқалар микроэлементларни одамлар ва жонзотлар танасида бажарадиган функциясига қараб уч гуруҳга ажратадилар. Биринчисига ҳаёт учун катта аҳамиятга эга бўлган йод, марганец, кобальт, мис, руҳ, бром ва бошқалар киради. Никель, бор, барий, литийлар иккинчи гуруҳга оид бўлса, бисмут, кумуш, олтин ва бошқлар учинчи гуруҳни ташкил қилади.

Инсон танасига қабул қилинадиган микроэлементларнинг миқдори бу моддаларнинг овқат маҳсулотларида кам ёки кўплигига боғлиқ. Овқат маҳсулотларининг таркибидаги микроэлементлар миқдори эса уларнинг тупроқ, сувдаги миқдорига боғлиқлиги — масаланинг бир томони бўлса, иккинчи томони одам организмининг баъзи бир касалликлари, айниқса ошқозон-ичак касалликларида микроэлементларнинг керакли миқдори ичаклардан сўрила олмайди. Чунки, ичакнинг ички шиллиқ пардаси яллиғланиб, сўриш қобилиятини анчагина йўқотади. Бунда микроэлементлар сўрилиб, қон айланишининг умумий даврасига қўшилиб, модда алмашинуви жараёнида қатнаша олмайди.

Соғлом одам танасида бу ҳол бир-бири билан узвий боғланган бўлади. Агар қонда бирон-бир модда алмашинувига путур етса, оқсил, ёғ, қанд, сув ва тузлар ҳамда микроэлементлар алмашинуви ҳам издан чиқади.

Ўртача яшаш шароитида миροэлементларнинг 60 процентга яқинини одам танаси сабзавот-полиз экинлари, мева-чевалар ва кўкатлар орқали олади. Экинлар, ўсимликлар ўсиш даврида томирларидан чиқарадиган суюқлиги билан кўплаб микроэлементларни тупроқдан ўзлаштириб олади. Масалан, қовун ўзида йод моддасини бошқа ноз-неъматларга нисбатан икки баробар кўп тўплар экан. Чунки, палак илдизлари тупроққа чуқур кириб бориб, сизот сувлар билан бир қаторда турли моддаларни сўриб олади, шу йўл билан йод йиғади.

Йирик олимларнинг кўрсатишича, буқоқ, камқонлик касалликларининг келиб чиқишида организмда микроэлементларнинг етишмаслиги сабаб бўлар экан. Кўринадики, улар инсон ҳаётида муҳим роль ўйнайди. Чунончи, бром микроэлементи организмнинг барча аъзолари таркибида мавжуд. Академик И. П. Павлов: «Инсоният шунинг билан ҳам бахтиёр бўлиши кераккки, унинг ўз ихтиёрида асаб системаси учун қимматбаҳо дори — бром бор» деб бежиз айтмаган эди.

Овқат маҳсулоти ўзининг кимёвий таркибига қараб организм эҳтиёжини у ёки бу даражада қондиради. Шу сабабли тўғри овқатланишга аҳамият бериш даркор. Киши турли таомлар билан бирга мева-чева, кўкатларни ҳам истеъмол қилиб тургани яхши. Негаки, булар микроэлементларга бой бўлади.

Микроэлементлар — соғлиқ гарови, узоқ умр кўришнинг манбаи эканлигини унутмайлик.

Д. БОБОЖОНОВ,
медицина фанлари кандидати.

ДАРДМАНД КЎНГИЛ

«Тана ҳасталиги бўлганидек, хулқ-атворнинг ҳам ҳасталиги бор» деган эди Демокрит. Дардманд кўнгиллар ҳам ўзига хос ҳасталик. Биз ҳасис ва нокас, бахил ва тамагирларни дардманд кўнгил деймиз. Озга қаноат қилмай, беш панжасини оғзига тиқиш бошга бало ва кулфат келтиради. Чунки, табиати қашшоқ кишилар кўзи тўймас бўлиб, ғайри-қонуний ишларга ихтиёран қўл урадилар.

Саъдий Шерозий таъбири билан айтсак, умр мол-мулк тўплаш учун эмас, балки мол-мулк осуда ҳаёт кечириш учундир. Бир донодан сўрадилар: «Ким бахтиёру, ким бахтсиз?» Доно деди: «Бахтиёр — еб-ичади, экади, бахтсиз — йиғиб ўлиб кетади».

Биз қалби нопок ва қашшоқ кишиларнинг руҳий ҳолати, умуман саломатлиги билан танишиб чиқдик. Хасисга «Сени бошингача олтинга кўмамиз» дейишганда, у дарҳол югуриб теракка чиқиб олган экан. Хасис психикаси қурдим дарёни эслатади. Нафс-ҳаво, мол-дунё ҳасрати ва ҳаракати организм учун хавф-хатарлидир. Киши бирор ножўя иш қилиб қўйдими, аввало, уйқудан маҳрум бўлади. Эртасига у маъюс-мажруҳ ўрнидан туради. Еган овқатининг мазасини билмайди. Қовоқдек шишган калласини ишлатиб, яна бирни икки қилишга уринади. Бунинг ўзи бўлмайди. Асаб, психика максимал сафарбар қилинади.

Асаб уриндими, таноби тортилдими, бас кўпинча қон босими ошиб кетади, бунга бош оғриғи қўшилади. Бундай кишининг сал нарсадан жаҳли чиқиб кетаверади. Кечаси яна уйқу йўқ. Уйқу бўлса ҳам юзаки ўтади ёки даҳшатли, тўғрироғи, ҳунарига монанд тушлар кўради. Сўнгги кунларда юрак-қон томирларининг дардмандликларидан айрим нишоналар пайдо бўла бошлайди: юрак қисилади, оғрийди, санчади. Оқибатда юрак мушагининг емирилишига — инфарктга замин тайёрланади. Шу билан бирга, безларга ҳам путур етади, шира кўпроқ (адреналин) ёки озроқ (инсулин) ажратилади. Бу, соғлиққа жиддий раҳна кетди демакдир.

Мол-дунё жамғарган ёки унинг кетидан тушган одам табиатан хасис ва бахил бўлади. «Ема-ичма, бўл бахил, бой бўлмасанг мен кафил» деганларидек, хасис бирор нарсани ўзига ҳам, ўзгага ҳам раво кўрмайди.

Бир хасисда қуйидагича иқтисодий ҳисоб-китоб бор экан. Масалан, бугун 5 ёки 10 сўм рўзғорга сарф бўлиши керак. Харажатдан даромад чиқариш керак, деб трамвай, троллейбус ёки автобусга пул тўламас экан. Хасисга турмуш фаровонми, фаровон эмасми, барибир фарқига бормайди, кўзи очлигича қолаверади. Ҳомийларидан ҳам хасислик талаб қилади.

Ҳикоят: Бир хасис бой бўлган экан. У ўнта келинининг лампасини бир гугурт билан ёқиб берар экан. Қаттиқ қўллигидан хизматкор чидамас экан. Бир кун ёмғир аралаш қор ёғиб турганда бир камбағал этигини қўлтиқлаб, яланг оёқ кетаркан. «Менбоп экан», деб уни ўзига хизматкор қилиб олибди. Бир кун бой ўша хизматкорига «Овқатни суз, эшикни беркит», деса, хизматкор «Ундай эмас, хўжайин, олдин эшикни беркитиш, сўнг овқатни сузиш керак», дебди. Хасиснинг фаҳмидан хасис мамнун бўлибди.

Ўша хасис сирғаниб дарёга шўнғиб кетибди. Бир оздан сўнг бошини сувдан чиқариб «Ҳой, фалончи, менга овқат пиширмай тур», дебди-ю, шу йўла ғарқ бўлибди.

Насриддин афанди каби унга бирор танга узатилганда, балки хасис ғарқ бўлмасмиди? Машойихлар «Берарда чиқар жоним, оларда кирар жоним» деб бекорга айтишмаганку!

Дарҳақиқат, хасисларнинг ҳаёти нотинч, ўлими эса фожиали бўлади. «Очкўзлик, хасислик билан бойлик орттириш кўпинча соғлиқни бой бериб қўйиш билан якунланади» деган эди Л. Ф. Денека.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
З. ЭГАМБЕРДИЕВА,
Медицина фанлари кандидатлари.

Тоза ҳаво — танга даво. В. Таран фотоэтюди.

МЕН ВРАЧМАН

Мен врачман,
Қадримни тузалган,
Бемордан сўранг!
Дилида ташаккур,
Кўзларида нур,
Узайган умр,
Эсимга келади
Оғриқ билан жанг;
Унинг дарди ноласи;
Мўлтираган кўз,
Сўз титроқ,
Гаплар қуроқ,
Пичирлар аранг.

Бу гаплар кинодамас
Ҳаётда юзма — юз,
Демак,
керак
Аниқ диагноз!
Умрим бўлса
гар минг йил,
Қалқитмайин дил
Инсон соғлигига сарф этардим,
Шод бўлиб, дунёдан ҳурсанд
ўтардим.

Ҳайдар МУҲАММАД.

БОЛА НЕГА ШАЙТОНЛАЙДИ?

Шайтонлаш касаллиги гўдакларда, айниқса мактаб ёшигача бўлган болаларда кўпроқ учрайди.

Одатда, янги дунёга келган чақалоқларнинг айримлари бу касалликка берилувчан бўлади. Бош мия ўсиб, мустақил ҳолга келгунга қадар уларнинг сезувчанлиги анча ошади.

Бу хил етишмовчилик, айниқса қийинчилик билан туғилган болаларда кўпроқ содир бўлади. Чунки, мия ўз ишини мустақил бажариш давригача, туғма ва туғилиш давридаги етишмовчиликлар сабабли ўз ишини яхши бажара олмайди. Натижада «шайтонлаш» ҳолати юз беради.

Баъзан бутунлай соғлом кўринган болада ҳам шайтонлаш юз бериши мумкин. Бундай ҳолда инфекция боладаги махфий миянинг функционал етишмовчилиги орқали содир бўлади. Грипп, ангина, юқори нафас йўлларининг шамоллаши кўпинча шу инфекцияларга боғлиқ.

Инфекциялар бола тана ҳароратини кўтаради. Бундай пайтда бола шайтонлаши мумкин.

Шайтонлаш бошланиши билан бола бирдан эс-ҳушини йўқотади, юзи кўкаради, кўзлари юқорига қараб, ҳаракатсиз тўхтаб қолади, оғзи кўпиради.

Бундай аҳвол бир неча бор такрор давом этгач, у чарчаб уйқуга кетади. Мускуллар яна аслига қайтгач, ҳушига келади, атрофдаги кишилар билан худди ҳеч нима бўлмагандек муносабатда бўлади. Уйқудан тургач, бош оғриғидан шикоят қилади. Бундй приступлар бирмарта ёки бир неча бор такрорланиши мумкин. Ҳарорат ўз нормал ҳолига тушгандан сўнг бу ҳол қайталанмайди.

Шайтонлаш вақтида ўзига хос айрим белгилар содир бўлади. Шунинг учун ҳам ёш болалар шайтонласа, дарҳол шифокорларга мурожаат қилиш лозим. Қанчалик тез ва ўз вақтида иш кўрилса, касалликнинг олди шунча тез олинади.

Ҳозир касалликни даволаш учун ҳамма имкониятлар бор, дори-дармонлар етарли.

Ш. ШОМАНСУРОВ,
Тошкент врачлар малакасини ошириш институти болалар асаб касалликлари кафедрасининг мудири.

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали заллари доимо томошабинлар билан гавжум бўлиб туради. Суратда: бир группа ёшлар доҳийнинг ёшлик йилларидан ҳикоя қилувчи экспонатларини кўздан кечирмоқдалар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

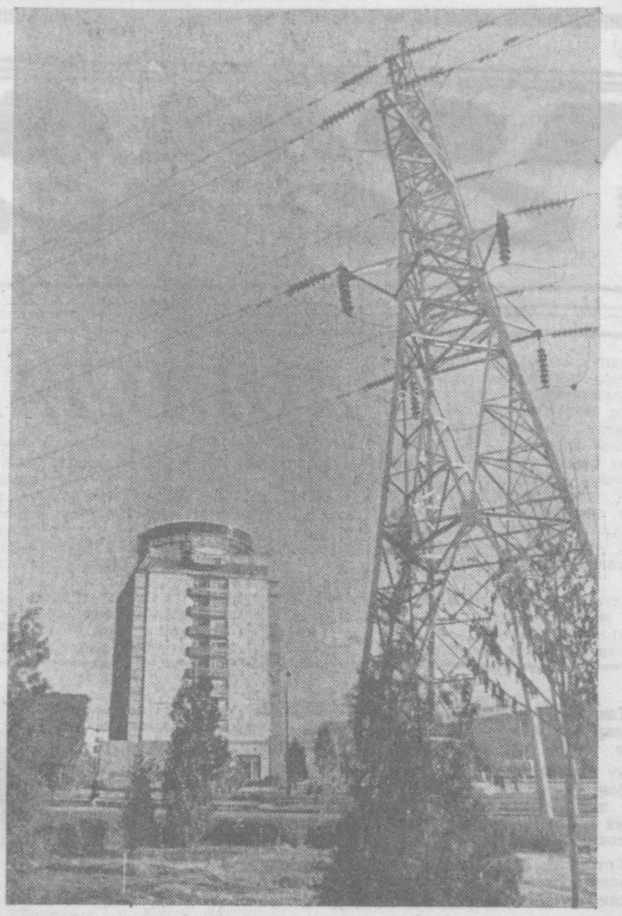

Гўзал Тошкент жамоли ой сайин очилиб бормоқда. Қурилаётган турар-жой массивларида қарийб ҳар куни ҳовли тўйлари ўтказилмоқда. Ушбу суратда сиз Височовольт кўчасида янги қуриб битказилган тўққиз қаватли бинони кўриб турибсиз.

А. Абалян фотоси.

ТЎРТЛИКЛАР

Ишонгин сўзимга, эй соҳибжамол,
Сенга чин юракдан шайдо бўлганман.
Аслини олганда бу оламга мен
Сени севмоқ учун пайдо бўлганман.

* * *

Муҳаббат дардини мендан сўраманг,
Бирма-бир айтмоғим мушкулдир,
мушкул!
Шу йўлда топганман ҳаёт мазмунин,
У йўлдан қайтмоғим мушкулдир,
мушкул!

* * *

Садақа қилгандай кибр—ҳаво билан,
Май берди қизларнинг шоҳи-сулуви.
Лаззатли туюлди ўшанда, ўзим
Тер тўкиб қазиган қудуқнинг суви.

Фақат тил мулкида пайдо бўлса ишқ,
Жонона учун у бўлмас ошъёна.
Баҳорда ёққан қорнинг нақшига
ўхшар,
Қолмас бир лаҳзада ундан нишона.

* * *

Йигитлик камолим, ҳусну жамолим,
Ўтиб кетди тошқин дарё мисоли.
Аммо кўзгу каби кўрсатар уни,
Ўғлимнинг камоли, ҳусну жамоли.

* * *

Аланга чиқмайди ўтсиз ўчоқдан,
Кулгули туюлар бедардга нола.
Қулоқ сол дилимга, ишқ куйин куйлар,
Буёғи ўзингга, дилбар, ҳавола.

Жонибек ҚУВНОҚ.

БАХТ-САОДАТ ВА ДЎСТЛИК КУЙЧИСИ

Икки буюк давлат Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқлари ўртасидаги дўстлик азалийдир. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг ҳинд диёрига сафари ер куррасида боқий ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш борасида катта жаҳоншумул аҳамиятга молик бўлиб, совет-ҳинд дўстлик муносабатлари тарихига ёрқин саҳифа бўлиб киражак.

Совет халқлари жаҳон маданияти хазинасига бебаҳо дуру жавоҳирлар қўшган истеъдодли ва меҳнатсевар Ҳиндистон халқларининг тарихи, адабиёти, санъатига беҳад қизиқадилар. СССРда Ҳиндистон халқлари адабиётини Совет китобхони севиб ўқийди, чунки адибларнинг асарларида Ҳиндистон халқларининг инглиз мустамлакачиларига қарши миллий-озодлик ҳаракати, ҳинд кишилари ҳаёти ҳаққоният билан тасвирланган. Бизда ҳинд адибларининг асарлари кўплаб нашр этилиб, йирик шоир ва ёзувчиларининг юбилейлари мунтазам нишонланиб келинмоқда. Ҳозирги кунда машҳур ёзувчи Кришан Чандрнинг 60 йиллигини биз Ҳиндистон халқи билан бирга нишонламоқдамиз.

Кришан Чандр ҳозирги замон ҳинд адабиётининг энг йирик намояндаларидан бири бўлиб, ўзбек китобхонларига яхши таниш. Унинг ҳикоя ва романлари СССР халқлари тилларининг кўпчилигига таржима қилинган.

Бутун умрини мазлум инсоннинг бахт-саодати учун курашга бағишлаган ёзувчи бундан олтмиш йил муқаддам 1913 йилнинг 19 ноябрида Кашмирда дунёга келди.

1932 йилда бўлажак ёзувчи Лоҳур университетининг филология факультетига ўқишга киради. Олий ўқув юртида ўқиш жараёнида йирик мутафаккирлар ва тараққийпарвар санъаткорларнинг асарлари билан танишади. Карл Маркс, В. И. Ленин, Лев Толстой, Чехов, Горькийларнинг асарларини чуқур мутолаа этади. Унинг ижодида ҳаёт ва жамиятдаги чуқур зиддиятларни атрофлича акс эттиришга интилиш кучаяди. Унинг илк ҳикоялари «Ҳаёл тилсими» тўпламида босилиб чиқди. Унинг ҳикоялари «Манзаралар», «Ҳаёт муюлишида», «Чилпарчин юлдузлар», «Уч безори», «Ажантага етмасдан» каби йигирмага яқин тўпламдан жой олган.

1936 йилда Ҳиндистонда миллий-озодлик ҳаракатининг қудратли тўлқинлари мустамлакачилик пойдеворини ларзага келтирди. Ўз ҳаётини мазлумлар озодлиги учун курашга бағишлаган қалам аҳлларининг ташаббуси билан ўша йилларда Ҳиндистон тараққийпарвар ёзувчилар анжумани тузилади. Озодлик жарчиси Кришан Чандр тараққийпарвар ёзувчилар ассоциацияси фаолиятида иштирок эта бошлайди. 1937 йилда анжуманнинг Лоҳурдаги бўлимида котиблик қилади.

«1917 йилдаги рус революцияси, — деб ёзади Кришан Чандр, — дунёда янги маданий ва сиёсий ҳаёт тарзига асос солди, у бизга янги адабиёт берди. 1917 йил инқилоби халқлар ҳаётида довул бўлгани каби, у янги адабиёт ҳам зилзила каби бизнинг қўҳна, суст, бузуқ адабий муҳитимизни ларзага келтирди».

Ҳикоянавислиқда катта тажриба орттирган ёзувчи «Эллик икки карта», «Эшакнинг саргузашти», «Юлдузларга саёҳат», «Дил водийлари уйқуда», «Қор гуллари», «Йўл орқага қайтади», «Мағлубият», «Хоин» ва бошқа романларни ҳам яратади.

Кришан Чандр бир неча марта Ватанимизда бўлган, республикамизнинг жўшқин ижодий ҳаёти ва ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларнинг коммунистик жамият қурилишидаги фидокорона меҳнатини кўриб завқланган.

Ҳинд ёзувчилари ичида асарлари энг кўп ўзбек тилига таржима қилинган ҳам (Рабиндранат Тагордан кейин) Кришан Чандр, деса бўлади. Унинг ҳикоялари тез-тез радио орқали эшиттирилади, газета ва журналларда босилади. Унинг «Танланган асарлари» ва «Бир қизга минг ошиқ» романи ўзбек тилида чоп этилган. Мазкур роман асосида яратилган драма республикамиз театрларида қўйилди ва ўзбек томошабинларига манзур бўлди.

Олтмиш баҳорни эндигина кўрган ёзувчи Кришан Чандр ҳозирги кунда авжи кучга тўлган, илҳоми жўш урган пайти.

З. АШУРБОЕВ,
филология фанлари кандидати.

Кришан Чандр

ҚАШМИР КУЗИ

Кашмирга куз келганда чинор япроқлари худди хина қўйган қизларнинг қўлидек қизғиш тус олади. Лекин, кўп ўтмай совуқ куз шамоллари эсади, новдалар эгилади, силкинади, қизил япроқлар бетиним учади, чинор гўё хина қўйган қўлларини силкитаётгандай бўлади.

Бу қипқизил япроқлар чинорнинг Кашмир ерларига бўлган севгиси рамзидир. Бу тўғрида афсоналар тўқилган.

Қашмирликлар бундан минг йиллар муқаддам водий жамолига зеб бериб турувчи шу қизил япроқларини билмас эдилар. Зотан минг йиллар аввал Кашмирда чинор йўқ эди.

Ўшанда ҳам Кашмирга ҳозиргидай куз келарди. Мевалар пишар, ҳаво совирди, япроқлар тўкиларди. Далаларда, боғларда деҳқонларнинг, зангори кўлларда балиқчиларнинг қўшиқлари тўхтарди. Пага-пага қор ёғиб ўтар, сўнгра яна қуёш чарақлаб чиқар, залворли тоғ чўққилари кумушдай ярқираб кўринарди. Ҳамма нарса ҳозир қандай бўлса, шундай эди. Фақат баланд, девқомат, япроқлари қипқизил азамат чинорлар йўқ эди. Ҳозир Кашмирда чинор жуда кўп. Кузда, япроқлари қизарганда уларга зимдан назар солсангиз, қўлига олов ушлаб, боши узра баланд кўтариб, табиатга сажда қилаётган қадимги йогларга ўхшаб кетади.

Кашмирга чинор ўзбеклар юртидан келган. Картошка, маккажўхори, тамаки бу ерга Америкадан, эквалипт дарахти — Австралиядан, гладиолус ва чиннигул — Европадан келтирилгани каби, чинор Кашмирга Фарғона водийсидан Бобир билан бирга кириб келган.

Ҳа, бу дунёда ҳамма нарса бир жойдан иккинчи жойга кўчиб юради. Қиз бола ҳам ўз ота-онаси уйидан бошқа хонадонга куёвнинг уйига ўтади. Шамол бир мамлакат мевалари ҳидини бошқа бир мамлакатга олиб кетади. Кашмир мевалари денгиз орқали Ява оролларига бориб тушади, у ердан долчин келтирилади. Будда таълимоти бир вақтлар Узоқ Шарққа етиб борган-у, у ердан Кашмирга ипак келган. Дунё ана шундай айирбошлов йўли билан пайдо бўлган, равнақ топган, ҳозирги ҳолатига келган. Бундан кейин ҳам шундай бўлаверади. Кишилар қиличларни унутиб юборадилар, аммо чинор япроқларини унутиб бўлмайди.

Яна бир қизил япроқни қўлингизга олинг! Бу япроқ дастлаб ямяшил эди. Қизил ранг унинг тожидир. У бир вақтлар уйқудаги гўзал сингари новда ва куртакларда маст уйқуда ётарди. Новдалар бутун қиш бўйи совуқ шамолда, қор бўронларида титраб-қақшаб бўлса-да, она ўз ҳомиласини авайлагани сингари ўз бағрида мурғак куртакларни асраб чиқади.

Баҳор келади. Ҳаёт уйғонади. Осмонда қуёш чарақлаб тобора кўпроқ қиздиради. Новдалар қаддини ростлайди, бўй чўзади, куртаклар бўртади, ғунча ёзади, ранг-баранг гулларга бурканади. Ҳар ғунча, ҳар гул қуёшга интилиб, худди она сийнасидан тўйиб-тўйиб сут эмаётган гўдак каби заррин нурлардан қониб-қониб симиради. Ҳинд ва бошқа халқлар афсоналарида қуёш ҳамма нарсанинг отаси дейилган. Аммо у япроқ учун ҳам ота, ҳам онадир. Шунинг учун ҳам қишда, қуёш юзини булутлар тўсиб олганда, япроқлар тўкилади, аммо новдаларда ҳаёт давом этади. Фарзандини ҳимоя қилувчи она сингари қуёш ўз тафти билан новдаларни асрайди.

Баҳор ўтади. Япроқлар улғаяди. Оч-яшил тусдан тўқ яшил тусга киради. Бу уларнинг навқиронлик пайтидир. Япроқлар мева атрофини укаси атрофида парвона бўлувчи қиз болалар сингари ўраб оладилар. Япроқ ва мева опа-укалар сингари қон-қариндошдир. Маълумки, қиз болалар ўғил болаларга нисбатан тезроқ балоғатга етадилар. Зероки, қиз бола — япроқ, ўғил бола — мевадир. Эҳтимол, меванинг тотли ва ширинлиги ҳам шундадир!

Она ўз ёшлик гўзаллиги нафосатини нури-дийдаси — фарзандига берганидек, япроқлар ўз меваларини меҳр-муҳаббат билан ардоқлайдилар. Кашмир ҳам шу туфайли жамол очади, гўзаллигини кўз-кўз қилади. Шу туфайли, булоқ суви майин куй таратиб оқади, гуллар ранг-баранг очилади, висол ташналари бир кўришда ошиқ бўлиб қолади! Агар одамлар, дарахтлар, ўсимликлар ўз нафосатларини баъзи ўсимликлар сингари ер қаърига яширганларида эди, бу дунё қанчалик кўримсиз, хунук бўлар, ҳаммаёқ ҳувиллаб қолар эди!

Баҳор — ёшлик, ёз — йигитликдир. Йигитлик жўшқинлиги, ғайрат-шижоати ҳаммага маълум. Ёзда япроқларнинг ҳажми қўл кафтига етади. Учлари худди қўл панжаларига ўхшаб кетади. Ҳа, ҳа, чинор гўёки қўлларини баланд кўтариб, панжаларини ёйиб турган одамга ўхшайди.

Мен шохлари тарвақайлаб ўсган, ғоят катта эски чинорларни ёшлик чоғимдан бери жуда кўп кўрганман. Уларга ҳар гал зимдан разм солганимда қўлларини чўзиб, кафтларини ёйиб, фалакдан хайр-эҳсон тилётган одамларга ўхшатаман.

Уруш хавфи тўғрисида газеталардан ўқиб қолсам, дарҳол Кашмир чинорлари эсимга тушади. Узоқ-узоқлардан келтирилган, Чингиз ва Темурланг юртининг меваси бўлган, Кашмир водийсига зеб бериб турган, бу ернинг суви ва тупроғидан шарбат шимиб, кўкка бўй чўзган бу чинорлар анча улғайгандек, чуқур илдиз отгандек туюлади. Унинг қизил япроқлари қадоқ қўллар сингари жанг учун эмас, қучиш, эркалаш, ва ардоқлаш учун яратилганку деб ўйлайман.

Яна битта чинор япроғини қўлингизга олинг!

Кашмирдаги Дило кўли бўйларида, Шалимар боғларида қалин чинорзорлар бор. Буларни Жаҳонгир ва Нур Жаҳон экиб кетган дейишади. Лекин бу чинорлар ўша ҳукмдорлар эккан чинорларнинг бачкиси ҳам эмас, балки набиралари бўлиши мумкин.

Бир замонлар шу чинорлар соясида мўғул шаҳзодалари дам олган, жангчи рожпутлар рангдор қиличларини яланғочлаб, шаҳзодаларнинг оромини қўриқлаб, атрофини кузатиб турган. Аммо, энг кучли рожа ҳам дунёнинг кўрки, мулки бўлган бу чинорлар гўзаллигини ўз саройлари, боғларида қамаб сақлаб қола олмаган.

Бугунги кунда чинорлар бутун Кашмир водиси бўйлаб қизил япроқлари — қадоқ қўллари билан ноғора чалиб, янги ҳаётга чорлаётгандай бўлади. Уларнинг соясида катта йиғинлар ўтади, чўпонлар най чалиб ҳордиқ чиқаради, аёллар гилам тўқийди, ошиқ-маъшуқлар учрашадилар, яширин кўз урицтириб, муҳаббат изҳор қиладилар.

Куз фаслида чинор янада гўзал тусга киради, камолотга етади. Табиатда ҳамма нарса ҳайрон қоларли даражада бир-бирига мослашган. Олма, анор, узум сингари чинор тотли мева бермайди. Аммо унинг назокатли қизил япроқлари бор. Бу япроқларда заррин қуёш нурлари, олтин жилоси мужассам. Кузда чинор япроғи вояга етгани каби табиатда ҳамма нарса камол топади.

Кучли шамоллар эсади. Чинор япроқлари тўкилади. Улар ер бетига олтин нурлардан тўқилган гиламдек тўшалиб, келинг, бир лаҳза дам олинг, деб ўз ёнига чорлаётгандай бўлади.

Чинор ёнида туриб зангори осмонга бир боқинг. Шу осмонимиз доимо уруш оловларидан холи, мусаффо бўлсин. Қуёш нурларига чўмган, байрамлардагидек безанган чинорлар ўзининг қизил япроқларини алвон каби шабадада аста тебратиб, сизни олқишласин, хина қўйган қўллар янглиғ бўйингиздан қучсин, эркаласин, юзларингизни силаб-сийпасин. Орзуларингиз қанот ёзиб парвоз қилсин. Қизил япроқлардан тўшалган гилам устида ёшлик йилларингизни эсланг. Севгингиз боқий бўлсин!

Барат ШОНАЗАРОВ
таржимаси.

Спорт

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИГА

Қўл тўпи бўйича Совет Иттифоқи терма командасининг қизлари Югославияга жўнаб кетдилар. Улар 8—15 декабрь давомида Югославиянинг турли шаҳарларида ўтказиладиган жаҳон чемпионати мусобақаларида қатнашадилар. Қўл тўпи усталари бу гал жаҳон чемпиони ГДР командаси ва Польша терма командаси спортчилари билан беллашадилар. Совет спорт делегациясига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети раиси Ғ. Пўлатов раҳбарлик қилмоқда.

ЯНГИ СПОРТ МАСТЕРЛАРИ

Бутуниттифоқ ягона спорт классификацияси нормативи ва талабларини бажарган ўзбекистонлик 26 спортчига СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети «СССР спорт мастери» унвонини беришга қарор қилди.

«СССР спорт мастери» унвонига сазовор бўлган спортчилар орасида тошкентликлардан М. Фозилов, К. Қурбонов, Ю. Исаев, А. Аъзамов, В. Аванесов ва бошқалар бор.

САФАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

СССР клублари терма командасининг Жанубий Америка бўйлаб сафари давом этмоқда. Совет спортчилари кейинги учрашувни Эквадор пойтахти Кито шаҳрида ўтказдилар. Бу гал мамлакат чемпионатининг ғолиби «Насьонал» командаси совет футболчилари билан учрашди. Қизғин кураш ва ҳужумкорлик руҳида ўтган бу ўйинда мезбонлар 3:2 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

8 ДЕКАБРЬ, ШАНБА.

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.45 — ТОШКЕНТ. 9.50 — Янгиликлар. 10.00 — Мультфильм. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Моҳир қўллар. 11.40 — «Здоровье». 12.10 — **Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси** (бадиий фильмнинг 7-серияси). 13.25 — Рақс ҳаёти. 13.55 — Шеърият. 14.10 — Кўплаб сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарайлик. 14.40 — **Менинг муҳаббатим** (бадиий фильм). 16.00 — Концерт. 16.30 — Ота-оналар, сизлар учун. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — Қувноқ стартлар. 17.55 — Фильм-концерт. 18.20 — «Ахборот». 18.35 — «ТАЪЗИМ». 20.20 — Ўн минут музика. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Актёрлар ва роллар. Риҳси Иброҳимова. 22.00 — «Вақт» 22.30 — ТОШКЕНТ **Утган кунлар** (бадиий фильм) ИККИНЧИ ПРОГРАММА 1030 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 11.30 — **Чапай шунқорлари** (бадиий фильм). 13.00 — Ўқув кўрсатуви. 14.00 — Ўзбекистон дўстлар кўзи билан. 17.00 — МОСКВА. Мультфильмлар. 17.30 — Концерт-вальс... 18.00 — Спорт программаси. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — **Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси** (бадиий фильмнинг 7-серияси). 20.15 — Телефильм. 20.40 — Спектакль. 22.00 — Тележурнал. 22.30 — Спектаклнинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/XII да **Доктор Айболит** (кундузи), **Концерт** (кечқурун), (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/XII да **Тошболта ошиқ,** 9/XII да **Замонали ва Омонали,** 10/XII да **Қайнона.**

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

ЯНГИЙЎЛ КОНДИТЕР-АЧИТҚИ БИРЛАШМАСИ
ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ОБЛАСТЛАРДАГИ МАГАЗИНЛАРГА ҲАР КУНИ
ЯНГИ ШОКОЛАД ЕТКАЗИБ БЕРАДИ

Шоколад рецепти ҳамма ёшдагиларнинг истеъмол қилиши учун мўлжалланган, бундан ташқари бадиий безакли коробкадаги шоколад набори яхши совғадир.

Шоколад — ажойиб десертдир. У юқори калорияли бўлгани учун туристлар, саёҳатчилар ва спортчилар учун жуда зарурдир.

Ҳамма озиқ-овқат магазинларидан бизнинг бирлашмамизда ишлаб чиқарилган шоколадларни сотиб олинг.

ЯНГИЙЎЛ КОНДИТЕР-АЧИТҚИ БИРЛАШМАСИ.

КИНО

8, 9 ДЕКАБРДА

Мушук излари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сангам — НАВОИЙ номли (12.00, 16.00, 20.00).

Алиби учун ярим миллиард — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда); «ДРУЖБА» (жуфт соатларда); «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Қаллоб Цеплис — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (жуфт соатларда).

Қум карьери генераллари — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Мармар уй — (10.00, 21.45), **Угай она** (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00); «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Ҳамроз — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Яшасин севги! — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Гитарали қаллоб — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
14 ДЕКАБРДАН БОШЛАБ ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 5 ЯРИМДА
„ЁШ ҚАЛБЛАР"
ЦИРК КОЛЛЕКТИВИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ПРОГРАММА — Ўзбекистон пахтакорларининг улкан меҳнат ғалабасига бағишланади.

Шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 5 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12.30, 3 ва кеч 5 яримда томошалар кўрсатилади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

Справка учун телефонлар: 334821; 334661.

ЦИРК ЯҚИНИДА: 1, 4, 19, 25. 41, 49, 52, 54, 74-автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

Чилонзор район халқ маорифи бўлими коллективи бош инспектор А. Йўлчиевга отаси Йўлчи ИСМАТОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бизнинг адрес: Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р—02808. В. 1879. Индекс 64634.